

भक्तियोगः (bhakti-yogaḥ)

ॐ श्रीपरमात्मने नमः । अथ द्वादशोऽध्यायः । भक्तियोगः ।

om śrīparamātmāne namaḥ. atha dvādaśo'dhyāyaḥ. bhaktiyogaḥ.

1.	अर्जुन उवाच । एवं सततयुक्ता ये भक्तास्त्वां पर्युपासते । येचाप्यक्षरमव्यक्तम् तेषां के योगवित्तमाः ॥	arjuna uvāca evaṁ satatayuktā ye bhaktāstvāṁ paryupāsate yecāpyakṣaramavyaktam teṣāṁ ke yogavittamāḥ
2.	श्रीभगवानुवाच । मय्यावेश्य मनो ये माम् नित्ययुक्ता उपासते । श्रद्धया परयोपेताः ते मे युक्ततमा मताः ॥	śrībhagavānuvāca mayyāveśya mano ye mām nityayuktā upāsate śraddhayā parayopetāḥ te me yuktatamā matāḥ
3.	ये त्वक्षरमनिर्देश्यम् अव्यक्तं पर्युपासते । सर्वत्रगमचिन्त्यं च कूटस्थमचलं ध्रुवम् ॥	ye tvakṣaramanirdeśyam avyaktam paryupāsate sarvatragamacintyaṁ ca kūṭasthamacalam dhruvam
4.	सन्नियम्येन्द्रियग्रामम् सर्वत्र समबुद्धयः । ते प्राप्नुवन्ति मामेव सर्वभूतहिते रताः ॥	sanniyamyendriyagrāmam sarvatra samabuddhayaḥ te prāpnuvanti māmeva sarvabhūtahite ratāḥ
5.	क्लेशोऽधिकतरस्तेषाम् अव्यक्तासक्तचेतसाम् । अव्यक्ता हि गतिर्दुःखम् देहवद्भिरवाप्यते ॥	kleśo'dhikatarasteṣām avyaktāsaktacetasām avyaktā hi gatirduḥkham dehavadbhiravāpyate
6.	ये तु सर्वाणि कर्माणि मयि सन्न्यस्य मत्पराः । अनन्येनैव योगेन मां ध्यायन्त उपासते ॥	ye tu sarvāṇi karmāṇi mayi sannyasya matparāḥ ananyenaiva yogena mām dhyāyanta upāsate
7.	तेषामहं समुद्धर्ता मृत्युसंसारसागरात् । भवामि नचिरात्पार्थ मय्यावेशितचेतसाम् ॥	teṣāmahaṁ samuddhartā mṛtyusaṁsārasāgarāt bhavāmi nacirātpārtha mayyāveśitacetasām

8.	मय्येव मन आधत्स्व मयि बुद्धिं निवेशय । निवसिष्यसि मय्येव अत ऊर्ध्वं न संशयः ॥	mayyeva mana ādhatsva mayi buddhiṁ niveśaya nivasīṣyasi mayyeva ata ūrdhvaṁ na saṁśayaḥ
9.	अथ चित्तं समाधातुम् न शक्नोषि मयि स्थिरम् । अभ्यासयोगेन ततः मामिच्छाप्तुं धनञ्जय ॥	atha cittam samādhātum na śaknoṣi mayi sthiram abhyāsayogena tataḥ māmicchāptuṁ dhanañjaya
10.	अभ्यासेऽप्यसमर्थोऽसि मत्कर्मपरमो भव । मदर्थमपि कर्माणि कुर्वन्सिद्धिमवाप्स्यसि ॥	abhyāse'pyasamartho'si matkarmaparamo bhava madarthamapi karmāṇi kurvansiddhimavāpsyasi
11.	अथैतदप्यशक्तोऽसि कर्तुं मद्योगमाश्रितः । सर्वकर्मफलत्यागम् ततः कुरु यतात्मवान् ॥	athaitadapyaśakto'si kartuṁ madyogamāśritaḥ sarvakarmaphalatyāgam tataḥkuru yatātmavān
12.	श्रेयो हि ज्ञानमभ्यासात् ज्ञानाद्ध्यानं विशिष्यते । ध्यानात्कर्मफलत्यागः त्यागाच्छान्तिरनन्तरम् ॥	śreyo hi jñānamabhyāsāt jñānāddhyānaṁ viśiṣyate dhyānātkarmaphalatyāgaḥ tyāgācchāntiranantaram
13.	अद्वेष्टा सर्वभूतानाम् मैत्रः करुण एव च । निर्ममो निरहङ्कारः समदुःखसुखः क्षमी ॥	adveṣṭā sarvabhūtānām maitraḥ karuṇa eva ca nirmamo nirahaṅkāraḥ samaduḥkhasukhaḥ kṣamī
14.	सन्तुष्टः सततं योगी यतात्मा दृढनिश्चयः । मय्यर्पितमनोबुद्धिः यो मद्भक्तः स मे प्रियः ॥	santuṣṭaḥ satataṁ yogī yatātmā dṛḍhaniścayaḥ mayyarpitamanobuddhiḥ yo madbhaktaḥ sa me priyaḥ
15.	यस्मान्नोद्विजते लोकः लोकान्नोद्विजते च यः । हर्षामर्षभयोद्वेगैः मुक्तो यः स च मे प्रियः ॥	yasmānnodvijate lokaḥ lokānnodvijate ca yaḥ harṣāmarṣabhayodvegaiḥ mukto yaḥ sa ca me priyaḥ

16.	अनपेक्षः शुचिर्दक्षः उदासीनो गतव्यथः । सर्वारम्भपरित्यागी यो मद्भक्तः स मे प्रियः ॥	anapekṣaḥ śucirdakṣaḥ udāsīno gatavyathaḥ sarvārambhaparityāgī yo madbhaktaḥ sa me priyaḥ
17.	यो न हृष्यति न द्वेष्टि न शोचति न काङ्क्षति । शुभाशुभपरित्यागी भक्तिमान्यः स मे प्रियः ॥	yo na hr̥ṣyati na dveṣṭi na śocati na kāṅkṣati śubhāśubhaparityāgī bhaktimānyaḥ sa me priyaḥ
18.	समः शत्रौ च मित्रे च तथा मानापमानयोः । शीतोष्णसुखदुःखेषु समः सङ्गविवर्जितः ॥	samaḥ śatrau ca mitre ca tathā mānāpamānayoḥ śītoṣṇasukhaduḥkheṣu samaḥ saṅgavivarjitaḥ
19.	तुल्यनिन्दास्तुतिर्मौनी सन्तुष्टो येन केनचित् । अनिकेतः स्थिरमतिः भक्तिमान्मे प्रियो नरः ॥	tulyanindāstutirmaunī santuṣṭo yena kenacit aniketaḥ sthiramatiḥ bhaktimānme priyo naraḥ
20.	ये तु धर्म्यामृतमिदम् यथोक्तं पर्युपासते । श्रद्धधाना मत्परमाः भक्तास्तेऽतीव मे प्रियाः ॥	ye tu dharmyāmṛtamidam yathoktaṁ paryupāsate śraddadhānā matparamāḥ bhaktāste'tīva me priyāḥ
ॐ तत्सत् । इति श्रीमद्भगवद्गीतासु उपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे श्रीकृष्णार्जुनसंवादे भक्तियोगो नाम द्वादशोऽध्यायः ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ om tatsat iti śrīmadbhagavadgītāsu upaniṣatsu brahmavidyāyāṁ yogaśāstre śrīkṛṣṇārjunasaṁvāde bhaktiyogo nāma dvādaśo'dhyāyaḥ śrīkṛṣṇārpaṇamastu		